

ברלין וירושלים

והמתחדשת מערי צרפת ועד לנינגרד שאולי מחר תיקרא גורבצ'ובגרד וקוב - חמלינצקיגרד.

דאגתנו היא לא לגרמניה מאוחדת כי אם לערביה מוסלמיה מאוחדת ולו גם מאוחדת למטרה אחת, להשמדת ישראל. ודאגה זו בצירוף לדאגה לגורל העם היהודי, בגלויות שהנאציזם בהם לא היה אלא ביטוי חריף ביותר לשנאה המתמדת, ביטוי חדש מצד ה"איך" ולא מצד ה"מה", שתי הדאגות האלה מצוות עלינו שוב ושוב וביתר תוקף ובלוגיקה העולה מהמציאות ומהנבואה (הכל נובא בראשיתנו ולא ארבה פה במובאות מן התוכחה, וגם בגויים ההם לא תרגיע" עד כל הנבואות לקיבוץ גלויות שלם): חידוש העלייה בסך, חיסול גלויות לבטחוננו וחוסנינו והצלת חייהם פשוטו כמשמעו.

גם הסתכלתי בימי פריצת החומה בברלין במראות הצהלה ההמונית של הפורצים מן המזרח. ברגע הראשון כמובן לא "פירגנתי" להם (אם תורשה לי בשנת העברית מלה ביידיש). מוקדם מדי. הצורך בנקמה לא בא עדיין על סיפוקו. אך כאשר עלו לנגד עיני באותם ימים ממש מראות של מאות עולים חדשים היורדים מהמטוסים בשמחה של אמת רובם מכריה"מ פדויי שבי ממש, כמבשרי מאות האלפים, נצרכי ועתידי העלייה על כל פנים עכשיו מאופשרי עלייה, כחידוש המראות מהימים שעברו של עליות הצלה המוניות ואשר רבים מדי האינטרסנטים השטחיים, הפלשתינסיים שלנו שהתייאשו מאפשרויות של עליות המוניות המקלקלות את ה"פחדים" הדימוגרפיים שלהם.

יש מתח רוחני שנים רבות בין שתי ערים אלו, ברלין וירושלים.

לפני 200 שנה ישב שם בברלין פילוסוף יהודי בשם משה מנדלסון וכתב ספר בשם "ירושלים". ספר מלא אופטימיות על ה"קידמה" בעולם ועל גורלם המשופר של היהודים בגויים. בברלין זו עצמה ישבו אייכמן ומרעיו והחליטו על השמדת העם היהודי כולו כולל צאצאיו הנטמעים של מנדלסון. אבל כאן בירושלים בירת מדינת היהודים שפטנו את אייכמן זה. והנה שתי הערים האלו חולקו וחומות חצו אותן. אבל ירושלים ראשונה היתה לשחרור ולאיחוד.

אולם התרחשות זו של פריצת החומה בברלין איננה אלא חולייה אחת של התפוררות החומה הקומוניסטית של האימפריה הסובייטית כולה. שום סובייטולוג כאמור לא חזה שבר האימפריה האדומה דרך דנציג של לך ולנסה והונגריה וארצות הבאלטיקום עד ארמניה וגרוזיה ועוד מעט גם אוקראינה בין היתר, מאותם כוחות לאומיים ורתיים אשר הלוגיקה המרכסיסטית והקומוניסטית חישבה להחניק. לפתע ודווקא בגרמניה המזרחית שכולם דיברו על נוקשותה ואף על שגשוגה היחסי בכלכלה, שבר כזה:

ואימתי? בתשעה בנובמבר.

עיני נחות ובנחת דווקא על צילומו של עתון המונח לפני מזמן, כמעט קבע: ה"טיימס" הלונדוני מתשעה בנובמבר 1917 ובו, בעמוד המרכזי לידיעות שתי כותרות ראשיות זו ליד זו. האחת: מהפכה בפטרבורג. לנין הפיל את קירנסקי. משמע, פרצה המהפכה הבולשביקית. וכותרת שנייה ליד זו, ליד בשורת הריבולוציה הקומוניסטית: "פלשתין ליהודים" ומתחת לכותרת הצהרת בלפור, באותו יום, באותו עתון מרכזי אז בסמוך זה לזה וכבר דנתי פעם בטור זה על הקשר העמוק והדיאלקטי בין שני מאורעות אלה. ועכשיו, לרגל המאורע של תשעה בנובמבר על שבר הקומוניזם במזרח נזכרתי. הן בתשעה בנובמבר פרצה המהפכה הגדולה ביותר בתולדות מהפכות בעולם. שתי מהפכות יצאו לדרך בתשעה בנובמבר השנה נפלה חומת ברלין האדומה (אלה, שלא הודיעו עדיין על גורבצ'וב כעל סוכן המערב שהושתל במוסקבה לפני חמישים שנה כדי לפורר את האימפריה).

רומא הרומאית והקתולית. ברלין החומה והנאצית. מוסקבה האדומה הקומוניסטית שלושתן עוינות לנו, את שלושתן כילינו ונבלה. בירות עולם ומהפכות - ירושלים בירת ארץ ישראל והמהפכה העברית החדשה.

ראש ממשלת ישראל בא מירושלים לווינגטון בירת ארה"ב לדבר פוליטיקה. לא "רק כך" אבל גם כך, כנכתב לעיל, יכול ראש ממשלתנו לדבר בבירה העולמית החדשה.

והתרחשויות בברלין, גם מצד ה"מה" וגם מצד ה"איך" מוכיחות שוב עד מה מתעתעים ה"מדע" וענף התקשורת והפרשנות המכונים "סובייטולוגיה" על כל מומחיה כולל אלה שבאים מ"שם". ואני חוזר ומנסח: אין סובייטולוגיה: או "סובייט" או "לוגיה" וזאת למרות - או שמא דווקא הודות - להיות המבנה הקומוניסטי מושתת מעיקרו על בסיס לוגי, רציונלי.

אמרתי "שמא דווקא הודות" מכיוון שחלק גדול של הפרצות אשר ניבעו בחומת הקומוניזם, מחומות הקרמלין עצמו עד חומת ברלין, נבעו מכוחות לא רציונליים דווקא, לאומיים דתיים, שכמו נשכחו בהלכה המרכסיסטית וחונקו במעשה הסטליניסטי. ודאי שבדיעבד צפים מחדש המדענים הפוליטיים והחברתיים והפרשנים בלי בושה, שהרי אף אחד, ממש אף אחד לא חזה עוד מלפני שבועיים מה שעומד להתרחש במזרח גרמניה, ומסבירים באלף הסברות הגיוניות ביותר כמעט דטרמיניסטיים את מה שקרה והנה הכל הגיוני כל כך, כמעט הכרחי.

ומכיון שבאותה לוגיקה הם "מוכיחים" דבר והיפוכו, תמיד יימצא פרשן או היסטוריוסוף במדעי המדינה אשר "צדק". וודאי שהטועים והמתעים לא יובאו לשום דין קל וחומר מבנקאים...

והרי אם יש כל כך הרבה לוגיקה בדרך ההוכחות של החכמים ההם מהם אישית מנוסים מאד גם כפוליטיקאים אלא מאי? הנחות יסוד שהן מניחים נתברר שסדוקות הן ביסודן וצופנות הפתעות, והכוונה גם להנחות שאנו מצרפים אותן, מניחים אותן בהסכמות והסכמים למיניהם. אין לסמוך על לוגיקה המבוססת על הנחות שאין לסמוך עליהן...

השאלה המרכזית שעם פריצת חומת ברלין גברה על כל השאלות האחרות, על כל בעיות העבר הגורם וההווה שנתאפשר, היתה שאלת העתיד הצפוי. לא עוד האם זה יביא לאיחוד גרמניה כי אם מתי. גם אצלנו כמובן, נשאלה שאלה זו וזכתה על פי רוב בתגובת חרדה.

שתי מלחמות עולם - הזוהר מר גרשון שוקן - שני האסונות נגרמו על ידי גרמניה המאוחדת. אגב גם העיר בחריפות נגד השימוש שאנו משתמשים בכינוי ה"נאצים", הנאצים השמידו וכו' כשהאמת היא וכך יש לומר ולכתוב: הגרמנים. זה נכון מאוד והאבחנה גם משמעותית ולא צריך להיות "גזען" כדי לדעת ולהבין זאת. ויוצא דווקא שאיש כשוקן העיר על כך מעל מרקע הטלוויזיה.

ורק זאת אני רוצה להוסיף: הינריך היינה ניבא על הסכנה הכרוכה בגרמניות זו הרבה שנים לפני שגרמניה התאחדה, לפני ביסמרק והיטלר (וגם לותר - אגב - הניח יסודות להשמדתנו 400 שנה לפני היטלר ו-350 שנה לפני איחוד גרמניה של ביסמרק). היינה מזהיר בשנת ה-40 של המאה הקודמת את צרפת מפני הסכנה של הפילוסופיה הגרמנית שתתלכד עם האלילות הווטאנית הקדומה השוכנת בתוך הגרמנים. אל תסמכי על הגרמנים צרפת, גם אם בראשם עומד ליברל, אל תתפרקי מנשקך...

והרי אין מי שיפקפק בכך שתנועה נאצית תופיע מחדש בלבוש זה או אחר, ואין ספק שלאט לאט יופיעו היסטוריונים - וכבר יש ביכורים שכאלה - לריהביליטציה של היטלר עצמו, למרות ה"מישגים", כשהם חלוקים ביניהם על כן, אם שנאת היהודים של היטלר נחשבת על ה"מישגים" שלו ואף לגורם כשלוננו, או שמא אדרבא, זה אחד ההישגים שלו דווקא... סימכו על הכוח הדיאלקטי של העם ההייגליאני, העם הוואגנריאני. (יש דיאלקטיקה גם בקונטרפונקט, אומרים לי המכינים במוסיקה).

ואף על פי כן, דומני שענין זה של איחוד גרמניה אין בו דווקא כדי להדאיג אותנו. זה חייב להדאיג בראש ובראשונה את פולין למרות ההסכם "הסופי" שעשה ברנר עם פולין זו לגבי ה"שטחים" הפולניים בעזרת טרנספר של קרוב לעשרה מיליון גרמנים משם. ודאי זה גם עניין להדאיג את רוסיה וצרפת. לא אותנו. אין עוד מיליונים יהודים להשמידם. ואלה שישנם - ואינני מדבר על פשע היותם שוב בק"ק מינכן ופרנקפורט ואין לבי עמהם ועליהם - כי אם על מאות אלפי יהודי אירופה שמחוץ לגרמניה. ישנה כבר היום מבעוד יום ארץ ישראל, ביתם לשוב אליו בעוד מועד ולא רק מאימת גרמניה נאצית בלבד. שהרי גלויים ניצני השנאה הקדמונית